

Hea Võru rahvas,
lugupeetav hr Ain Saar, head Võru Sõltumatu Noortekolonni Nr 1 liikmed,
austatav linnapea, austatav vabadusvõitleja hr Enn Tarto.

Just täna ja just siin on põhjust rääkida julgusest.

Sest see oli ju julge – tõeliselt julge – samm, mille Võru noored astusid 20 aastat tagasi. Täna 20 aastat tagasi toodi esimest korda üle aastakümnete avalikul massiüritusel välja Eesti sinimustvalge lipp.

Sügis 1987 ei olnud veel Laulva revolutsiooni sügis, veel ei olnud võõrvõim oma jõhkruks kuhugi kadunud. Võõras vägi oli veel Eestis. KGB ei kartnud veel midagi ega kedagi, nende arhiivid olid veel Eestis.

Aga Võru noored julgesid korda teha Vabadussõjas langenute hauad, mida okupatsioonivõim oli püüdnud maata pühkida. Ja Võru noored julgesid Vabadussõja kangelasi avalikult mälestama tulla. Ja paljude nende emad-isad julgesid neid selles kõiges toetada.

Lõuna-Eestist kokku kogutud miilitsameeste ahelik, kes pidi tõkestama tee õhtusele Võru kalmistule, osutus liiga nõrgaks noorte julguse ja uljuse ees. See ahelik lagunes laiali nagu lagunes varsti ka impeerium, mis oli Eesti Vabariigi ligi pool sajandit varem okupeerinud.

Nii kujunes 21. oktoober 1987 jõuliseks ja mõjusaks taiteväljenduspäevaks.

Mida on Võru noorte tollasest südikusest täna õppida?

Esiteks: kui inimesed julgevad julged olla, siis hakkab impeerium murenema kuni pudeneb tükkideks.

Teiseks: iga võõra võimu või koduse diktaatori vastupanu murdub lõpuks, kui allasurutud rahvas lõpuks tõesti ärkama hakkab.

Kolmandaks: tuleb endal julge olla. Tuleb julge olla ka siis, kui see julgus näib paljudele vaid arutu uljusena.

Ma tean, et täna on siin neidki, kes tulid Võru kalmistule ka 20 aastat tagasi. Ma tänan teid selle julguse eest! Sest te tõestasite, et võõrvõim ei olegi nii tugev, et võõrvõimu mundriahelikud ei suuda teid kinni pidada. Te andsite lootust, et vabadus on tulemas.

Veel kord – ma tänan teid!